

Strategisch CO2-reductieplan (5.A.2 & 5.B.1 & 5.B.2)

DOLMANS LANDSCAPING GROUP

Strategisch CO₂-reductieplan

Auteur: Marcel Kersten, KAM Coordinator Corio Consultancy
Gerard Haven, Dolmans Landscaping Group
Harro van der Vlugt, De Duurzame Adviseurs

Eisen: 5.A.2-1, 5.A.2-2, 5.A.3, 5.B.1

Autorisatiedatum:
Autorisatie:

.....
{handtekening}

Inhoud

Inhoud	2
0 Inleiding.....	3
1 Scope 3 emissies	4
2 Keten strategieën	5
2.1 Autonome strategieën reductie upstream emissies	5
2.2 Autonome strategieën reductie downstream emissies	7
3 Ketenanalyses.....	8
4 Scope 3 doelstellingen	9
5 Voortgang doelstellingen	11
Bijlage A Inventarisatie reductie strategieën scope 3.....	13

0 Inleiding

Dit document gaat over de CO₂-reductieambities van de Dolmans Landscaping Group in de ketens waarin zij als onderneming actief is. Als organisatie zijn wij immers (mede)verantwoordelijk voor de CO₂-uitstoot die wij samen met ketenpartners in onze projecten veroorzaken, de zogenaamde scope 3 emissies.

Bij het vaststellen van onze ambities is de lijn gevolgd van het handboek 3.1 van de CO₂-Prestatieladder. Dat betekent dat wij eerst hebben gekeken naar welke scope 3 emissies in onze ketens voorkomen en deze aan de hand van een aantal criteria in een rangorde gezet. Dit gaf ons houvast voor het bepalen van een strategie en de keuze om scope 3 categorieën nader te analyseren in ketenanalyses.

De resultaten van dit alles heeft geleid tot het formuleren van onze CO₂-reductieambities in de keten die wij willen bereiken aan de hand van concrete doelstellingen met onderliggende maatregelen. Daarbij betrekken wij nadrukkelijk onze ketenpartners met als belangrijkste onze opdrachtgevers, leveranciers en onderaannemers. Deze ambities sluiten aan bij ons bredere MVO beleid.

Halfjaarlijks wordt door Dolmans Landscaping Group geëvalueerd wat de voortgang is van de doelstellingen in de keten en de benodigde samenwerking met ketenpartners.

Dit document behandelt de voortgang over het jaar 2021. Van de kwantitatieve analyses geeft dit document alleen de uitkomsten. De uitgebreide analyse is terug te vinden in het Excel bestand 'DOC 0931-ID4A1 Scope 3 analyses (4.A.1 & 5.A.1) 2021 versie 15.0'.

Dit strategisch plan is opgesteld in overleg en met goedkeuring van het management.

Oktober 2022

1 Scope 3 emissies

Dolmans Landscaping Group vindt het belangrijk om inzicht te verkrijgen in zijn belangrijkste scope 3 emissies. Om dit inzicht te verkrijgen wordt er jaarlijks een kwalitatieve en kwantitatieve dominantie analyse uitgevoerd. De uitkomsten over 2021 worden hieronder weergegeven.

	Aanwezig binnen keten (ja/nee/n.v.t.)	Afgedekt in scope 1 / 2 (ja/nee)	Project-gerelateerd (ja/nee)	Omvang in CO2 (ton)	Beïnvloedbaar (Ja, matig, nee)	Ranking
Upstream Scope 3 Emissions						
1. Aangekochte goederen	Ja	nee	ja	5.136	matig	2
1. Aangekochte diensten	ja	nee	ja	8.731	matig	1
2. Kapitaal goederen						
3. Brandstof en energie gerelateerde activiteiten (<i>niet opgenomen in scope 1 of 2</i>)	Nee	ja				
4. Upstream transport en distributie	Ja	nee	ja	543	matig	5
5. Productieafval	Ja	nee	ja	1.991	matig	3
6. Business travel	nvt					
7. Woon-werkverkeer	Ja	nee	ja	388	matig	6
8. Upstream geleaste activa	nvt					
Downstream Scope 3 Emissions						
9. Downstream transport en distributie	ja	nee	ja	niet gekwantificeerd	matig	8
10. Ver- of bewerken van verkochte producten	nvt					
11. Gebruik van verkochte producten	Ja	nee	ja	735	nee	4
12. End-of-life verwerking van verkochte producten	Ja	nee	ja	99	matig	7
13. Downstream geleaste activa	nvt					
14. Franchisehouders	nvt					
15. Investerings	nvt					

Dolmans Landscaping Group maakt in de werkzaamheden onderscheid in een 3tal Product-Markt Combinaties (PMC's), te weten:

1. Aanleg en renovatie
2. Onderhoud
3. Advies en onderzoek

De meeste scope 3 emissie, en ook de PMC waar de meeste invloed kan worden uitgeoefend is bij onderhoudswerkzaamheden, en dan specifiek bij het inkopen van goederen en diensten en productieafval.

2 Keten strategieën

Voordat er een strategie is geformuleerd is er een uitgebreide analyse uitgevoerd over de mogelijkheden die Dolmans Landscaping Group heeft om de up- en downstream emissies te beïnvloeden. De resultaten van deze analyse zijn terug te vinden als bijlage A. In de volgende paragrafen wordt beschreven voor welke strategieën er uiteindelijk is gekozen om de scope 3 emissies te beïnvloeden en uiteindelijk te reduceren

2.1 Autonome strategieën reductie upstream emissies

Strategie 1: Selectie CO₂-bewuste ketenpartners

Uit een analyse van de leveranciers is gebleken dat er maar een aantal beschikken over het CO₂-Prestatieladder certificaat. Daarnaast zijn er wel een aantal leveranciers die een MVO/ duurzaamheidsbeleid voeren, echter hebben zij nog geen specifieke kennis over CO₂ reducerende maatregelen. Momenteel vinden er op inkoopniveau gesprekken plaats met de belangrijkste leveranciers.

Om het CO₂ bewustzijn van deze partners te vergroten is er besloten om CO₂ reductie een speerpunt te maken. Op deze manier wil Dolmans Landscaping Group bekijken of er nog mogelijkheden zijn om producten en diensten die worden afgenomen te verduurzamen. Daarnaast kan er worden gekeken of er een efficiëntere planning van de levering van deze middelen kan plaatsvinden, om zo onnodige transporten te voorkomen. Omdat Dolmans Landscaping Group vrij afhankelijk is van een aantal leveranciers is het helaas niet mogelijk om alleen leveranciers met CO₂ bewustzijn te selecteren. Wel willen zij concrete afspraken gaan maken en eventueel prestatie-gebonden beloningen in gaan voeren om CO₂ reductie verder af te dwingen.

Daarnaast gaan we de gegevens verzamelen van CO₂ emissies bij ketenpartners die van belang zijn voor diensten en producten die Dolmans Landscaping Group levert. Hiervoor wordt de vraag gesteld, wie zijn de belangrijkste ketenpartners? In dit geval zijn dit bijvoorbeeld de volgende leveranciers; materialen, machines, transporteurs, kwekerijen en afvalverwerkers. Bijbehorende acties:

- Periodiek overleg met leveranciers voeren, waarbij CO₂ reductie in de keten (LCA) kan worden meegenomen.
- Welke ketenpartners hebben inzicht in eigen CO₂ emissies of zijn in het bezit van een CO₂-Prestatieladder certificaat;

Strategie 2: Inkoopbeleid verduurzamen

Dolmans Landscaping Group heeft momenteel duurzaamheid en CO₂ bewust ondernemen beperkt opgenomen in zijn inkoopbeleid voor het selecteren van leveranciers. Dit zal niet in alle inkooptrajecten mogelijk zijn (in verband met inkopen van zeer specifieke en merk gebonden producten en/of diensten), maar in overige trajecten kan dit toegepast gaan worden. Daarnaast kan als extra aanscherping ook in het inkoopbeleid worden opgenomen dat in bijvoorbeeld 2025, een bepaald percentage van de leveranciers en afvalverwerkers een CO₂-reductiebeleid moet hanteren.

Bijbehorende acties:

- Inkoopbeleid verscherpen t.a.v. het voeren van een CO₂-beleid van leveranciers.
- Inkoopbeleid verscherpen t.a.v. het voeren van een CO₂-beleid van afvalverwerkers.
- Aanscherpen leasebeleid, inkoop van zuinigere voertuigen en leasemaatschappij selecteren die hierbij kan ondersteunen.

Strategie 3: Verminderen brandstof

Voor Dolmans Landscaping Group is brandstof een grote emissiestroom. Dit geldt niet alleen binnen de scope 1 & 2 emissies, maar ook bij het transport, woon-werk verkeer en afvalverwerking is er veel brandstof nodig. Naast de samenwerking die wordt gezocht met ketenpartners zal Dolmans Landscaping Group zelf ook de nodige acties ondernemen om het brandstofverbruik te verminderen. Tevens kan er een duidelijker beleid komen voor het reduceren van de woonwerk kilometers. Deze strategie bestaat uit de volgende acties:

Zoals hierboven is te lezen is er nog relatief weinig informatie bekend. Om tot meer inzicht te komen is het voorstel om een enquête onder de medewerkers te houden. De onderstaande punten dienen als leidraad voor de vragen die de medewerker worden gesteld:

- Uitzoeken met welk vervoersmiddel de medewerker naar kantoor komt (fiets, OV, auto, carpoolen)
- Indien de medewerker met de auto komt, navragen of dit een diesel of benzine auto is. Dit kan op basis van het kenteken van de medewerker. Dit geeft gelijk meer inzicht in zaken als type auto, verbruik en CO₂ uitstoot (RDW.nl)
- Interesse in fietsplan voor medewerkers die dicht bij kantoor/projecten wonen.
- Mogelijkheid tot het reizen met het OV indien mogelijk (trein, metro, bus, Greenwheels)

Concreet gezien liggen hier nog de volgende kansen:

- Het stimuleren van fietsen en/of een andere vorm van mobiliteit (OV)
- Medewerkers met een eigen auto aanmoedigen om zoveel als mogelijk deelauto's te gebruiken om hiermee ook de scope 2 emissies te reduceren.
- Medewerkers stimuleren om te carpoolen door middel van een vergoeding
- Thuiswerken promoten
- Verhuisregeling promoten voor medewerkers die ver van kantoor wonen (+ 65 km enkele reis)
- Mobiliteitsplan c.q. budget invoeren om medewerkers te stimuleren om te carpoolen, thuis te werken, het gebruik van tele- en/of videoconferencing aan te moedigen en bijvoorbeeld een (elektrische) deelauto in te zetten.

Strategie 4: Verminderen afval en kantoorartikelen

Het betreft hier het verminderen van het door Dolmans Landscaping Group zelf geproduceerde afval en de afname van producten en groen. Hierbij horen de volgende acties:

- Het aantal afvalstromen in kaart brengen en het volume
- Mogelijkheden tot afvalscheiding onderzoeken en beschrijven
- Bewustwording bij medewerkers creëren

- Met leverancier bespreken op welke wijze er minder verpakkingsmateriaal kan worden gebruikt
- Met de afvalverwerker bespreken welke mogelijkheden er zijn tot hergebruik van materialen
- Selecteren van duurzame leverancier van kantoorartikelen
- Voorraadbeheer optimaliseren
- Gebruik van verantwoord (FSC en ongebleekt) papier

2.2 Autonome strategieën reductie downstream emissies

Strategie 5: Duurzaamheid meenemen in ontwerp en advisering

Binnen Dolmans Landscaping Group is er een divisie die zich volledig bezighoudt met ontwerp en advies. Vanuit deze positie kunnen zij meer invloed uitoefenen op de wijze dat de bestekken worden uitgevoerd en/of welke wijze er wordt aangelegd. Hierin kan CO₂ ook een belangrijke rol spelen, namelijk door een zo onderhoudsvriendelijk mogelijk ontwerp te adviseren bij de opdrachtgever. Hierdoor hoeft er minder onderhoud te worden gepleegd, waardoor de transportbewegingen en inzet van materieel wordt verminderd. Vanuit de innovatiewerkgroep is bekeken of het afval vanuit een product kan worden ingezet als onkruidbestrijding. Helaas blijkt het onkruid hier niet van te verdwijnen dus is het project stilgelegd.

Strategie 6: Hergebruik van grondstoffen

Vanuit de onderhouds- en aanlegwerkzaamheden komen veel reststromen vrij, waarvan een aantal reststromen hergebruikt kunnen worden in de vorm van biomassa en/of recycling. Dit geldt niet alleen voor het groenafval, maar ook zand en bestrating. In alle gevallen neemt Dolmans Landscaping Group mee of de reststromen opnieuw gebruikt kunnen worden, om de afvalstromen te verminderen en het opnieuw aanboren van grondstoffen te voorkomen.

Naast de reclame die bij opdrachtgevers wordt gemaakt, houdt Dolmans Landscaping Group zich nog steeds bezig met het inzamelen en laten afvoeren van eigen houtsnippers. Hierin heeft wel een optimalisatie plaatsgevonden in de logistieke hoek. Er wordt namelijk (bijna) alleen nog gereden met volle vrachten van 40 of 80 kuub.

3 Ketenganalyses

Om het inzicht in de CO₂-uitstoot én in reductiemogelijkheden binnen de ketens te vergroten heeft Dolmans Landscaping Group in de afgelopen jaren meerdere ketenganalyses uitgevoerd. De onderwerpen zijn daarbij gekozen aan de hand van de uitkomsten van de dominantie-analyse en de keten strategieën. In de afgelopen jaren zijn de volgende ketenganalyses uitgevoerd:

Ketenganalyse houtsnippers

Analyse van toepassing houtsnippers voor (bij)verwarming via een biomassacentrale. Deze toepassing is gebleken in de praktijk niet realiseerbaar te zijn en vanaf 2018 niet verder geactualiseerd.

Ketenganalyse onkruidbestrijding

Analyse van alternatieve methoden voor onkruidbestrijding op verharde ondergronden. De drie methoden die zijn onderzocht waren:

- Gebruik van lucht (verwarmd door LPG)
- Gebruik van water (verwarmd door alternatieve bronnen in de buurt van het werk)
- Gebruik van water (verwarmd door alternatieve bronnen op centrale locatie)

Uitkomst is dat de bestrijding m.b.v. heet water significant minder CO₂-uitstoot dan het bestrijden van onkruid met hete lucht. Als doel is in 2018 gesteld om meer heet water te gaan toepassen in de onkruidbestrijding. Er zijn demo's, testen van machines en methoden om water te verwarmen uitgevoerd. In 2021 vastgesteld dat de feitelijke toepassing nog zeer gering is en er onvoldoende voortgang in de (haalbare) toepassing zit.

Ketenganalyse inhuur materieel¹

In deze ketenganalyse is gekeken naar maatregelen om voor de inhuur van materieel en onderaannemers, een bedrijfsbrede en omvangrijke emissiestroom, te kijken naar gezamenlijke maatregelen om de CO₂-uitstoot in de keten terug te dringen. Deze ketenganalyse is doorvertaald in een plan van aanpak en doelstelling.

Ketenganalyse inkoop-circulariteit²

Deze ketenganalyse is in 2021 uitgevoerd aan de hand van een tweetal aanleg & renovatie projecten met specifieke aandacht voor de inkoop van materialen. Dit in het kader van de groeiende aandacht en vraag vanuit overheid en opdrachtgevers naar het circulair toepassen van materialen.

Uit de analyse komt naar voren dat het soort en de hoeveelheid ingekochte materialen van grote invloed zijn op de scope 3 emissies in dergelijke projecten. Zowel door de CO₂-uitstoot van de materialen zelf, als door het noodzakelijke transport van de materialen naar de projectlocatie. Ook de mate waarin er op een project materialen als afvalstroom moeten worden afgevoerd is van invloed. Het hergebruiken van materialen, bij voorkeur afkomstig van de projectlocatie zelf, leidt dan ook tot forse CO₂-besparingen in een project. Maar ook het inkopen van circulaire materialen (met een lagere CO₂-footprint) en/of het verminderen van transport kan al leiden tot significante CO₂-reducties.

¹ DOC 0931-ID4A1-2 Ketenganalyse Inhuur materieel

² DOC 0931-ID4A1-4 Ketenganalyse Inkoop-circulariteit

Vanuit deze vaststellingen zijn acties vastgelegd om in de komende jaren te komen tot circulaire inkoop en transportoptimalisatie. Dit als aanvulling op het bestaande circulariteitsplan van Dolmans Landscaping Group. De acties moeten leiden tot een kwantitatieve CO₂-reductie.

4 Scope 3 doelstellingen

Vanuit de keten strategieën en de ketenanalyses zijn de volgende doelstellingen met onderliggende maatregelen vastgesteld:

Scope 3 doelstelling – inhuur onderaannemers

Dolmans Landscaping Group wil in 2025 75% van de vaste onderaannemers een score van 7,5 of hoger laten behalen op de duurzaamheidsindex onderaannemer.

Maatregelen:

1. Materieel voorzien van start-stop systeem (continu)
2. Toepassen brandstofadditief en/of duurzame brandstoffen (continu)
3. Vergroten duurzaamheid ketenpartners (continu)

Deze maatregelen worden samen met onderaannemers geïnitieerd door voorlichting via workshops, het gezamenlijk uitvoeren van pilots en het vaststellen van beleid. De voortgang wordt halfjaarlijks gemonitord door het samenstellen van een duurzaamheidsindex aan de hand van 20 duurzaamheidsmaatregelen bij de top 25 onderaannemers.

Scope 3 doelstelling – inkoop goederen

Dolmans Landscaping Group heeft als doel om de scope 3 emissies als gevolg van de inkoop van goederen in aanleg & renovatie projecten in de periode 2021-2026, met 5% te reduceren ten opzichte van 2021.

Maatregelen:

1. Opzetten database circulaire producten (2021-2022)
2. Onderzoek naar transportplanning (2022)
3. Informeren ketenpartners (continu)
4. Aanpassen inkoopbeleid (2023)
5. Inkoopadministratie o.b.v. hoeveelheden (2023)

Scope 3 doelstelling – afval

Dolmans Landscaping Group heeft als doel het reduceren van de CO₂ - uitstoot die gepaard gaat met productie- en bedrijfsafval met 3% in 2021 ten opzichte van 2016.

Maatregelen:

De doelstelling is gerelateerd aan het aantal kilogram afgevoerd afval. We hebben voor deze doelstelling gekozen omdat Dolmans een grote mate van invloed kan uitoefenen op het behalen van deze doelstelling. Aangezien deze vrij autonoom is, kunnen er maatregelen worden genomen om meer inzicht te verkrijgen, meer bewustwording te creëren en te bekijken of er een circulaire toepassing mogelijk is. Om deze doelstelling te behalen worden de volgende acties uitgevoerd:

- Het aantal afvalstromen in kaart brengen en het volume
- Mogelijkheden tot afvalscheiding onderzoeken en beschrijven
- Bewustwording bij medewerkers creëren
- Met leverancier bespreken op welke wijze er minder verpakkingsmateriaal kan worden gebruikt
- Met de afvalverwerker bespreken welke mogelijkheden er zijn tot hergebruik van materialen
- Selecteren van duurzame leverancier van kantoorartikelen
- Voorraadbeheer optimaliseren
- Gebruik van verantwoord (FSC en ongebleekt) papier

Daarnaast voert Dolmans Landscaping Group een aantal maatregelen uit die ketenbreed bijdragen aan meer inzicht en scope 3 CO₂-reductie en continu worden uitgevoerd:

- Duurzaamheid meenemen in overleg met opdrachtgevers
- aanscherpen inkoopbeleid wagenpark en inzet deelauto's
- beschikbaar stellen van toolboxen energiebesparing aan ketenpartners
- interne kennisdeling: duurzaamheid vast agendapunt op MT vergaderingen
- Inrichten administratie gericht op operationele scope 3 energiegegevens (bv brandstofverbruik onderaannemers)

Met deze doelstellingen en maatregelen ziet Dolmans Landscaping Group zichzelf als een middenmoter in de branche.

5 Voortgang doelstellingen

Doelstelling – inhuur onderaannemers

De eerste meting van de duurzaamheidsindex is uitgevoerd in Q3 2021. Daaruit kwam dat iets minder dan 5% van de onderaannemers een 7,5 of hoger scoorde. Daarmee is er nog veel te winnen.

In 2021 zijn er diverse acties uitgevoerd:

- het meer gaan toepassen van HVO diesel, ook door onderaannemers, met name op projecten waar door opdrachtgevers veel aandacht voor duurzaamheid wordt gevraagd.
- onderzoek naar de toepassing van (zelf geproduceerde) waterstof die mogelijk ook aan ketenpartners kan worden geleverd.
- Contacten met leveranciers en fabrikanten om technologische ontwikkelingen te volgen en aan te jagen. Hierbij worden ook onderaannemers betrekken (informatievoorziening en geplande roadshows voor onderaannemers met als onderwerp duurzaamheid, gericht op materieel en brandstoffen).

Doelstelling – inkoop goederen

Over de meetbare voortgang van deze doelstelling is nog niets cijfermatig te rapporteren. Dit is in lijn met de planning voor deze doelstelling. In een eerder onderzoek is vastgesteld dat 20% van de CO₂-uitstoot in projecten is toe te wijzen aan aanleg & renovatie projecten. Op basis van de berekende scope 3 emissie is berekend dat in 2021 de hoeveelheid CO₂ voor de inkoop van goederen in dergelijke projecten 1.027 ton CO₂ bedroeg. Dit is het referentiegetal voor de komende jaren.

- Er zijn een aantal proefprojecten uitgevoerd waarbij de verschillende interne en externe stakeholders zijn betrokken om duurzaamheid in de vorm van circulaire materialen te concretiseren. Interne stakeholders zijn de ontwerpafdeling (Dolmans L&P Ontwerpers en Adviseurs), de uitvoerende partijen (onder andere vestiging Haaren en Venray), de commerciële afdeling en de KAM afdeling.
- Op basis van de pilots begint zich een “menukaart” af te tekenen met toepasbare mogelijkheden op project zoals het voor de handliggende hergebruik van vrijkomende materialen, maar ook toepassing van biobased producten (straat meubilair).
- Ook door samenwerking in de keten wordt de “menukaart” uitgebreid. Circulariteit staat daarbij niet op zich maar maakt onderdeel uit van een breder beleid gericht op klimaat adaptatie en duurzaamheden (Greendeal, Opdrachtgever, kennisinstututen).

Doelstelling - afvalstromen

Bij gebrek aan inzicht in de werkelijke hoeveelheden afgevoerde afvalstromen is de ontwikkeling in de periode 2016-2019 alleen gemeten aan de hand van CO₂-emissie zoals die is berekend via de prijs van het afvoeren. Dit laat een wisselend beeld zien. Voor de hele reductieperiode 2016-2021 is het resultaat een toename van 21% en daarmee is de doelstelling, op deze manier gemeten, niet behaald.

ton CO2

2016	100
2017	147
2018	119
2019	132
2020	121
2021	121

Tabel: ontwikkeling CO2 afval (index 2016 =100)

Vanaf 2019 is het mogelijk om de ontwikkeling van de hoeveelheid afval te volgen op basis van werkelijk afgevoerde hoeveelheden per afvalsoort. En dat maak duidelijk dat, in ieder geval de laatste jaren, er aanzienlijke reductie is gerealiseerd.

	ton afval
2019	100
2020	72
2021	78

Tabel: ontwikkeling hoeveelheid afval (index 2019 = 100)

In 2021 zijn de maatregelen die al eerder zijn ingezet gecontinueerd. Gerichte acties die in 2019-2021 in gang zijn gezet om de hoeveelheid afval te verminderen:

- Meer inzetten op bokashi, een methode om organisch restmateriaal terug te geven aan de bodem (= CO₂-neutraal)
- Houtsnippers naar biocentrales en onderzoek naar hergebruik op een hogere trede van de Ladder van Lansink (hergebruik ipv verbanding, bioraffinage).
- Hergebruik van natuurlijke materialen voor biobased materialen (maaisel en houtafval)
- Recycling van bedrijfsmiddelen (oude gereedschappen, bedrijfskleding).

Bijlage A | Inventarisatie reductie strategieën scope 3

Op basis van de kwantitatieve scope 3 analyse is een inventarisatie gemaakt van de reductie-mogelijkheden en de strategieën die gebruikt kunnen worden om CO₂ reductie in de keten te realiseren.

<p>1. Ingekochte goederen & diensten</p>	<p>Relevante betrokken partijen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Flikweert - Gebr. Bonenkamp b.v. - R&B Civiel- en Cultuurtechniek B.V. - Vaarkamp bv - Webu Reinigingstechnieken B.V.
<p>Reductiemogelijkheden: Vanuit haar positie als inkoper bij de leveranciers, kan Dolmans Landscaping Group een redelijke mate van invloed uitoefenen bij haar leveranciers.</p> <p>Bewustwording van ketenpartners (leveranciers, transporteurs, afvalverwerkers) vergroten. Verscherpen van inkoopbeleid t.a.v. CO₂ reductie.</p>	
<p>4. Transport & Distributie (upstream)</p>	<p>Relevante betrokken partijen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tijssen BV, Transportbedrijf - Janssen Grondverzet en Transport BV - Hoogveld Visscher Transport bv - Schot Verticaal Transport B.V.
<p>Reductiemogelijkheden: Vanuit haar positie als inkoper bij de transporteurs, kan invloed uitoefenen op de wijze waarop transporten uitgevoerd worden. De mate van invloed hangt wel af van hoe groot het aandeel is dat er wordt ingekocht ten opzichte van de totaalomzet van de transporteur.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Enkel vrachtwagens/busjes van transporteurs met zuinige milieuclassificatie - Beter combineren van ritten, door planning en overleg met transporteurs en klanten. 	
<p>5. Afval uit bedrijfsvoering (upstream)</p>	<p>Relevante betrokken partijen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Den Ouden BV, Groenrecycling - Groenrecycling De Breehoorn B.V. - Vosse Groen Recycling - Attero Noord B.V. - Van Gansewinkel Nederland - Attero Zuid BV
<p>Reductiemogelijkheden: - Beperken van de interne afvalstromen door afval te reduceren en te scheiden.</p>	

- Verpakking reduceren
- Voorraadbeheer en inkoop optimaliseren

7. Woon-werkverkeer

Reductiemogelijkheden:

- Toepassen van video- en teleconferencing
- Inzetten van deelauto's
- Carpoolen
- Carsharing
- Maximale vergoeding woon-werk verkeer

Inventarisatie reductiemogelijkheden scope 3 emissies

Water & afvalwater	Toepassen?
Onderhoud kranen en warmwatertoestellen	
Gebruik regenwater voor doorspoelen toiletten	V
Waterbesparende kranen	V
Waterbesparende toiletreservoirs	V
Waterbesparende urinoirs	
Bedrijfsafval	
Afspraken met afvalinzamelaar over afvalscheiding	V
Afspraken met leveranciers over verpakkingen	V
Bulkverpakkingen	
Hergebruik verpakkingen	
Optimaliseer verpakkingen op volume en gewicht	
Optimaliseer voorraadbeheer en inkoopplanning	V
Retourpallets	
Retourverpakkingen	V
Scheiden van papier en karton	V
Scheiden van wit- en bruingoed	
Gevaarlijk afval	
Scheiden van gevaarlijk afval	V
Woon-werkverkeer	
Regeling voor fiets-van-de-zaak	V
Regeling die het gebruik van de fiets ondersteunt	V
Voorzieningen die het gebruik van de fiets ondersteunen	
Aanbieden OV-abonnementen	V
Pendeldienst naar OV-knooppunt	
Gecombineerd (openbaar) vervoer op maat	

Carpoolen	V
Stel een auto voor zakenreizen beschikbaar	V
Carsharing (leaseauto's van elkaar gebruiken)	V
Verhuiskostenregeling die stimuleert dichter bij werk te wonen	
Regeling die woon-werk autokilometers tot maximum vergoedt	V
Aannamebeleid gericht op medewerkers die nabij wonen	
Parkeerbeleid	
Mobiliteitsbudgetten	
Stel een auto voor zakenreizen beschikbaar	V
Kantoorpapier	
Hanteer milieucriteria bij de inkoop van kantoorartikelen	V
Papier met een milieukeurmerk	V
Print en kopieer dubbelzijdig	V
Verminder het papiergebruik	V
Bedrijfsgegevens	
Stimuleer goed gedrag	
Vergelijk uw Milieubarometer met brancheleden	V
Grondstoffen	
Afspraken met leveranciers over verpakkingen	V
Beoordeel leveranciers op hun milieuprestaties	V
Beperk de hoeveelheid gebruikte kantoorartikelen	V
Bulkverpakkingen	V
Hanteer milieucriteria bij de inkoop van kantoorartikelen	V
Hergebruik verpakkingen	
Optimaliseer voorraadbeheer en inkoopplanning	V
Retourpallets	
Retourverpakkingen	V